

Che Guevaras afskedsbrev til Fidel Castro:

Fidel:

I denne stund dukker mange ting frem i min erindring. Jeg husker, hvordan jeg lærte dig at kende i Maria Antonias hjem, hvordan du foreslog mig at komme med, hele spændingen ved forberedelserne. En dag gik de rundt og spurgte, hvem der skulle have besked, hvis vi døde. Den mulighed, at det virkelig kunne ske, ramte os alle med et slag. Senere fandt vi ud af, at det var rigtigt, at i revolutionen sejrer man eller dør (hvis den er ægte). Mange kammerater blev tilbage på vejen mod sejren.

I dag har alt et mindre dramatisk anstrøg, fordi vi er mere modne, men muligheden gentager sig. Jeg føler, at jeg har gjort den del af min pligt, som bandt mig til den cubanske revolution på dens territorium. Og jeg tager afsked med dig, med kammeraterne, med dit folk, som nu er mit. Jeg frasiger mig formelt mine poster i partiets ledelse, min post som minister, min grad som kommandant, min status som cubaner. Intet legalt binder mig til Cuba, kun bånd af en anden slags, som ikke kan brydes med titler.

Når jeg ser tilbage på mit liv, mener jeg, at jeg har arbejdet med hæderlighed og hengivenhed for at befæste den revolutionære sejr. Min eneste større brøde er, at jeg ikke troede mere på dig i den første tid i Sierra Maestra og ikke hurtigt nok forstod dine egenskaber som fører og revolutionær. Jeg har oplevet vidunderlige dage, og ved din side følte jeg stoltheden over at tilhøre vort folk i de lysende og triste dage under Oktober-krisen. Sjældent har en statsmand strålet klarere end i de dage. Jeg er stolt over at have fulgt dig uden vaklen, sammensmeltet med din måde at tænke på og din måde at se og vurdere farerne og principperne på.

Andre områder i verden kræver mine beskedne kræfters medvirken. Jeg kan gøre det, som du er afskåret fra som følge af dit ansvar i spidsen for Cuba. Og tiden er kommet, til at vi skilles.

Man skal vide, at jeg gør det med en blanding af glæde og smerte. Her forlader jeg det reneste af mine håb som opbygger og det kæreste blandt mine kære... og jeg forlader et folk, som tog mig til sig som sin søn: det sønderknuser en del af min sjæl. På de nye slagmarker vil jeg bære den tro, som du indgød mig, mit folks revolutionære ånd, følelsen af at opfylde den helligste af pligterne: kæmpe mod imperialismen overalt, hvor den er. Dette trøster og helbreder til overflod enhver fortvivlelse.

Jeg gentager endnu engang, at jeg fritager Cuba for ethvert ansvar, undtagen det som udspringer af dets eksempel. Hvis min yderste stund kommer til mig under andre himmelstrøg, vil min sidste tanke gå til dette folk og specielt til dig. Jeg takker dig for din lære og dit eksempel, og at jeg vil forsøge at forblive trofast til de yderste konsekvenser af mine handlinger. Jeg har altid identificeret mig med vor revolutions udenrigspolitik og fortsat vil gøre det. Jeg vil, hvor jeg end kommer, føle ansvaret af at være cubansk revolutionær og vil handle som sådan. Jeg efterlader ikke mine børn og min kone noget materielt og beklager ikke dette; jeg er glad for, at det er sådan. Jeg beder ikke om noget til dem, for staten vil give dem tilstrækkeligt til at leve og uddanne sig.

Jeg har mange ting at sige dig og vort folk, men jeg føler, at de er overflødige. Ordene kan ikke udtrykke, hvad jeg ønsker, og det er ikke umagen værd at nedgrifle en tale. Altid indtil sejren. Fædrelandet eller døden! Hasta la victoria siempre. Patria o Muerte!

Med glødende revolutionære hilsner

Che